

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΝΤΡΕ ΜΠΙΡΑΜΠΩ

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΜΠΑΛΚΟΝΙ

Σ Ε ξαναείδα λοιπόν, Κλαύδιε...
Μου έγραψες μια έπιστολή πολύ εύγενική, μά και κάπως στενοχωρημένη... Φαινόσουν σά να δισταζες σ' αυτή να μου μιλήσης σ' ένικό. Κι' όμως ποτέ δέν μιλήσαμε με τό «σείς» και με τό «σας», άφου γνωριζόμαστε από μικρά παιδιά. Μά τώρα είμαστε πειά άντρες, είμαστε, άλλοίμονο, πριν από πολλά χρόνια!... Και καθώς έπηρες την πέννα σου για να μου γράψης, θά κυττάχηκες στον καθρέφτη σου, θά είδες τη φαλάκρα σου και θά είπες: «Κι' αυτός ίσως θάχη άσπρίσει!...» Και ξαφνικά θά στενοχωρήθηκες να μιλήσης σ' ένικό σ' αυτό τον άνθρωπο...
Μου έγραψες: «...Θά χαιρόμουν πολύ να σε ξαναϊδω... Μά με θυμάσαι τάχα άκόμα;...» Ναι, σε θυμόμουν πάντοτε, Κλαύδιε. Αυτό δέν σημαίνει βέβαια πώς ή φτωχή μου μνήμη άδυνάτισε πολύ. "Όταν κυττάχη πίσω στα περασμένα, τά θυμάται όλα λεπτομερώς και δέν συγχίζει πολλά πράγματα... Μά κάθε φορά που άναπολώ την παιδική μου ήλικία, λέω μέσα μου: «Είχα τότε ένα φίλο... τον Κλαύδιο, τον Κλαύδιο Λορζέ...»

"Ήσουν τότε ένα παιδί γεμάτο όρμη και δέν γελούσες ποτέ. Μέσα σ' όμορφο πάρκο του Λουξεμβούργου, όπου τά παιχνίδια των όχτώ μας χρόνων μάς ένωναν μ' ένα κοπάδι άλλα παιδιά — από τά όποια δέν θυμάμαι πειά κανένα — έρχόσουν κι' εσύ κάθε μέρα. Είχες μαύρα μάτια που φλογίζοντουσαν ξαφνικά με τό παραμικρό. "Όταν έτρεχες, δέν φαινόσουν να παίζης. "Εμοιάζες μάλλον σαν να πηγαίνης να βοηθήσης κάποιον. Καταλαβαίνω σήμερα πώς είχες μια μικρή καρδιά ευαίσθητη και γεμάτη πάθος. "Εκείνη την εποχή, τό ένοιωθα αυτό άσυναίσθητα...

Για τό παληό λύκειο, στο όποιο πηγαίναμε κ' οί δυό, πολύ λίγα πράγματα θά μπορούσα να γράψω. Μου φαίνεται πώς άκούω τον ήχο του κουδουνιού που σήμαινε την άρχή και τό τέλος των διαλειμμάτων, πώς ξαναβλέπω την τετράγωνη αύλή του γεμάτη κραυγές... Από την τάξι μας μου άπομένει άκόμα μια θλιβερή μυρωδιά μελάνης και σκόνης... Δέν θυμούμαι όμως πειά πώς έγιναν σόντροφοι... Είμαστε τάχα διπλανοί στο θρανίο; Μά θυμάμαι την ήμέρα που γίναμε κ' οί δυό όριστικά φίλοι...
**

Είχαμε σχολάσει την ήμέρα εκείνη έπειτ' από τό μάθημα της γυμναστικής. "Η γυμναστική ήταν ένα πράγμα που τό συχαινόμαστε κ' οί δυό: ούτε σύ, ούτε εγώ είμαστε φίλαθλοι. Είν' αλήθεια πώς τό πρώτο μάθημά της μάς είχ' ένθουσιάσει!... Βλέποντας τό μεγάλο γυμναστήριο με τους άλτήρες, τις αίωρες, την άμμο νομίσαμε πώς θα παίζαμε... Μά πολύ γρήγορα καταλάβαμε πώς ή γυμναστική ήταν έργασία... και δέν υπάρχει ίσως ένα παιχνίδι... Τά γυμνάσματα μάς έκοθαν τά τρυφερά μας μέλη... "Εξαφνα τότε χωρίς άφορμή (ποτέ τά μαύρα σου μάτια δέν ήσαν τόσο μαύρα) με σιγανή φωνή (ήταν άπαγορευμένο να μιλάμε ένω γυμναζόμαστε) μου ψιθύρισες:

— Σε λίγο θά σου πω ένα μυστικό!

"Ενα μυστικό! Λέξις μαγική!... Κι' ένα μυστικό από σένα, τον τόσο έπιφυλαχτικό, θάπρεπε νανε ύπέροχο ή τρομερό. Δέν σκεφτόμουν παρά αυτό μόνο όλη την άλλη ώρα...

"Όταν τό μάθημα της γυμναστικής τελείωσε μάς έβαλαν στη γραμμή για να γυρίσουμε στο σχολείο... Δέν ήμουν κοντά σου... Δέν πόρεσα να σε πλησιάσω παρά μόνο καθώς μπαίναμε στην τάξι. Κι' εκεί, μολονότι μάς επέβλεπε ό έπιμελητής, μπροστά στον όποιο περνούσαμε βγάζοντας τά κασέτα μας, δέν πόρεσα να κρατηθώ και σε ρώτησα:

— Ποιό είνε τό μυστικό;

Τότε εσύ μου άπάντησες:

— Θα τινάξω ένα σπίτι στον άέρα!

Τό μάθημα βάστηξε μια ώρα, μια ώρα που την πέρασα βυθισμένος σε σκέψεις. Τό κουδούνι σήμανε και σχολάσα. "Αμέσως τότε έτρεξα κοντά σου και σε ρώτησα:

— Είν' αλήθεια αυτό που μου είπες;

"Ίσως τώρα να γράφω πράγματα της φαντασίας μου. Μά όχι, όχι. "Ετσι συνέβησαν και στην πραγματικότητα... Μου έρριξες ένα λοξό βλέμμα... Φαινόσουν σαν να μετανοιωσες που έμπιστεύθηκες τό μυστικό σου σε μένα, μά συγχρόνως ήσουν πολύ περήφανος για να τό άνακαλέσης. Μου άπάντησες λοιπόν ξερά:

— Ναι.

— Θα τινάξης ένα σπίτι στον άέρα;

— Ναι.

— Ποιό;

Με κύτταξες, δίστασες — άναρωτιόσουν σίγουρα αν ήμουν άξιος της έμπιστοσύνης σου — κι' εξαφνα έπιασες άπέτομα τό μπράτσο μου.

— Θα σου τό δείξω, μου άπάντησες.

"Εφυγες πρώτος κι' εγώ σ' άκολούθησα... Αυτό δέν τό φαντάζομαι πειά, τό θυμάμαι καλά... Κατεβήκαμε τους σκοτεινούς και κατηφορικούς δρόμους της συνοικίας της "Αγίας Γενεθιέβης. Δέν έλεγες ούτε λέξι κι' εγώ δέν τολμούσα να μιλήσω. "Ενοιωθα την καρδιά μου να σφιγγεται. Πήραμε κατόπιν τό βουλευάρτο Σαιν-Ζερμαίν, τραβώντας για τη γέφυρα Σουλλύ.

"Ήταν γοητευτική εκείνη την εποχή αυτή ή γωνία του βουλευάρτου Σαιν-Ζερμαίν, που έμοιάζε πολύ μ' έπαρχία. Τά βήματα των άλόγων άντηχούσαν στο λιθόστρωτο.

Λίγο πριν φτάσουμε στη γέφυρα στάθηκες. Με μια κίνηση του κεφαλιού, μου έδειξες ένα σπίτι και μου είπες:

— Αυτό έδω είνε.

"Ήταν ένα ώραίο άστικό σπίτι, καθόλου παληό. Οί τοίχοι του που δέν είχυν λερωθή άκόμα, ήσαν γεροί, έπιβλητικοί.

Κάτω από μια καστανιά, μπροστά σ' αυτό τό σπίτι, δυό παιδιά, μικροσκοπικά κι' άδύνατα, τό κύτταζαν, τό ένα

άγριο και τ' άλλο τρεμαγμένο, — έμεις!

Θυμάμαι, θυμάμαι καλά, Κλαύδιε, πώς σε ρώτησα τότε με άγωνία και θαυμασμό:

— Μά γιατί θέλεις να τό τινάξης στον άέρα;

"Εσύ έκανες πάλι μια κίνηση με τό κεφάλι και μου άπάντησες:

— Γι' αυτό εκεί!

Κύτταξα την πρόσοψη του σπιτιού που μου έδειχνες με την κίνησή σου. Είδα μια πόρτα άνοιχτή κι' από πάνω ένα μπαλκόνι.

Δέν καταλάβαινα...

Με τράνταξες τότε με τό χέρι σου και φώναξες:

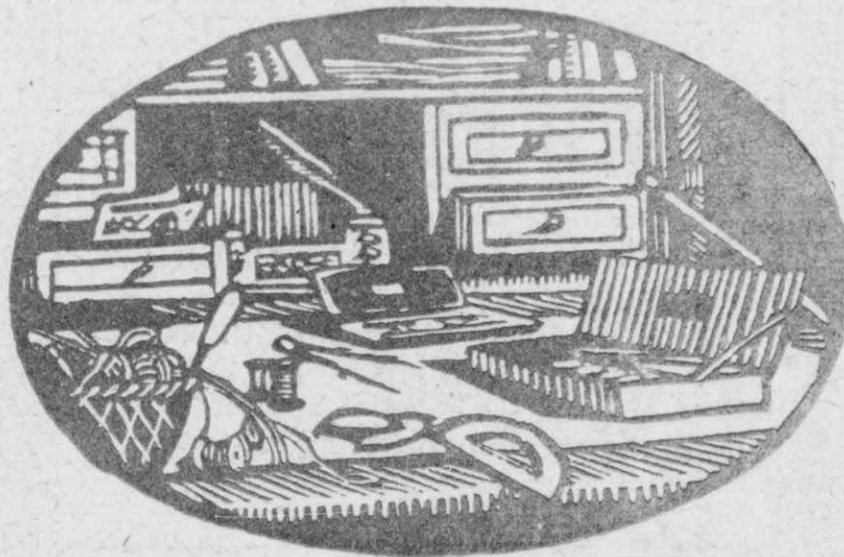
— Δέν βλέπεις; Γι' αυτό!... Γι' αυτό!...

Τότε είδα... Είδα πώς μου έδειχνες δυό σκαλισμένα στην πέτρα γυμνά κορμιά άνδρών που ύποβάσταζαν τό μπαλκόνι. Οί μωνες τους προεξείχαν τερατωδώς, οί ωμοί λυγίζαν, τά πρόσωπα, συνεσπασμένα με γκριμάτσες πόνου, ήσαν μισοανασηκωμένα, με κόπο μ' άγωνία προς τό μπαλκόνι που τά βάραινε...

Δέν είχες παρατήσει τό χέρι μου, μου τό έσφιγγες τόσο δυνατά και μου είπες με φωνή χαμηλή:

— Κάθομαι άπέναντι... Δέν μπορώ πειά να τό βλέπω αυτό!... Μου κάνει κακό!... Μεγάλο κακό!...

Και γι' αυτό — σαν ένας επαναστάτης, άπελευθερωτής έφτά χρόνων — είχες αποφασίσει να τινάξης τό σπίτι στον άέρα! Πώς;... Μά, με μπαρούτι, έπως μου είπες. "Ο πάτερας σου ήταν κυνηγός και πριν από μήνες το έπαιρνες

κρυφά, ένα-ένα τὰ φυσίγγια του, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔβγαζες τὴ μπαρούτη!... Ἔτσι εἶχες γεμίσει ἕνα ὀλόκληρο κουτί καὶ μποροῦσες πειὰ νὰ δράσης...

...Ἀγαπημένε Κλαύδιε... Σήμερα χαμογελάω μ' ὅλα αὐτά. Μὰ δὲν κάνω καλά!... Ἦσουν ἕνα παιδί πὺ ὑπέφερες βλέποντας τοὺς πέτρινους ἀνθρώπους νὰ ὑποφέρουν, εἶχε μιὰ τρυφερὴ καρδιά πὺ ἡ ἀκίνητες γκριμάτσες τοῦ πόνου τοὺς τὴν ἀναστάτωναν. Ἐνοιωθες νὰ πέφτη ἀπάνω σου τὸ βάρος πὺ κρατοῦσαν αὐτοί, εἶχες μιὰ μικρὴ ψυχὴ τρομερὴ, πὺ δὲν ὑποχωροῦσε οὔτε μπροστὰ στὴν χειρότερη βία γιὰ ν' ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὸ ἐφιαλτικὸ τῆς μαρτύριο... Ναι, ἔχω ἄδικο νὰ χαμογελάω... Μὰ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, δὲν χαμογελοῦσα... Ἦμουν περήφανος, σὲ θαύμαζα: σ' ἀγαποῦσα...

— Θὰ βάλω τὴ μπαρούτη κάτω ἀπ' τὸ μπαλκόνι, μοῦ εἶπες. Δὲν μοῦ μένει πειὰ παρὰ ν' ἀγοράσω τὸ φυτίλι...

Ἔλεγες: «θὰ βάλω», δὲν ἔλεγες: «θὰ βάλουμε». Θὰ ἔκανες τὴν πράξι σου μόνος σου, ὀλομόναχος. Ὁ Θεὸς ἄς μὲ συγχωρήσῃ, νομίζω πὺς ἀνάπνευσα ὅταν σ' ἄκουσα νὰ τὸ λὲς αὐτό. Καὶ σὲ θαύμασα περισσότερο!... Ἦσως δὲν εἶχες μεγάλη ἐμπιστοσύνη στὴν ἐνεργητικότητά μου... ἡ μάλλον ἦσουν μιὰ ἀπὸ τὶς δυνατὲς ἐκείνες ψυχὲς πὺ ἀποφασίζον μόνες τους καὶ ἐνεργοῦν μόνες τους. Δὲν εἶχες ἀνάγκη συνενόχου. Ἦ μόνη σου ἀδυναμία ἦταν ὅτι θέλησες νὰ τὰ ἐκμυστηρευθῆς σὲ κάποιον ὄλ' αὐτά...

Σὲ σένα χρωστάω, Κλαύδιε, τὸ ὅτι πέρασα τότε ἡμέρες γεμάτες πυρετό. Μὲ κρατοῦσες, μὲ λόγια λαχανιασμένα, ἐνήμερο τῶν φάσεων τῆς περιπετείας σου: δὲν εἶχες χρήματα γιὰ ν' ἀγοράσῃς τὸ φυτίλι, φοβόσουν μήπως ἡ μπαρούτη δὲν ἦταν ἀρκετὴ...

Τέλος, μιὰ μέρα, μπαίνονας στὴν τάξι, χαμογέλασες χτυπώντας τὴ σάκκα σου πὺ ἦταν παραφουσκωμένη... ἡ μπαρούτη βρισκόταν ἐκεῖ μέσα...

— Θεέ μου! Ἀνατρίχιασα μὲ τὴ σκέψι ὅτι ἦσουν ἀποφασισμένοι νὰ κάνῃς τὸ ἴδιο βράδυ τὸ κόλπο σου...

Ὅταν σχολάσαμε, πήγαινες εἴκοσι βήματα μπροστὰ μου στὸ βουλευτάρτο Σαιν-Ζερμαίν... Ἐξαφνα ἐγὼ στάθηκα. Μὰ ἐσὺ ἐξακολούθησες νὰ προχωρήσῃς...

Ἦ ὥρα πὺ περιμένα μοῦ φάνηκε ἀτελείωτη.

Τέλος σὲ εἶδα νὰ ξαναγυρίζῃς...

Δὲν ἔτρεχες, ὄχι, μὰ βιάδιζες πολὺ γρήγορα.

Δὲν ἔμαθα ποτὲ τί συνέβη. Οὔτε κι' ἐσὺ... Μοῦ ὠρκίστηκες ὅτι ἔβαλες τὸ κουτί μὲ τὴ μπαρούτη μπρὸς στὴν πύρτα τοῦ σπιτιοῦ, κάτω ἀπ' τὸ μπαλκόνι, κι' ὅτι ἀναψες τὸ φυτίλι. Σὲ πίστεψα καὶ σὲ πιστεύω, Κλαύδιε... Μὰ νομίζω ἀκόμα ὅτι εἶδες — ἢ ὅτι σοῦ φάνηκε πὺς εἶδες τὴν μπέρτα κάποιου ἀστυφύλακα κι' ὅτι ἔφυγες λίγο βιαστικά, γιὰ τὸ κάτω-κάτω δὲν ἦσουν παρὰ ἕνα παιδί ὀχτῶ χρονῶν.

Ἀρχίσαμε τότε ν' ἀφογκραζόμαστε.

Μὰ κανένας κρότος ἐκρήξεως δὲν ἀκούστηκε.

Ἔπειτ' ἀπὸ μιῆ ὥρα, τέλος, ξεθαρρέψαμε καὶ περάσαμε κ' οἱ δυὸ μπρὸς ἀπ' τὸ σπίτι... Τὸ εἶδαμε ὀλόρθο στὴ θῆσι του... κ' οἱ δυὸ πέτρινοι ἀνθρώποι ἐμόρφαζαν πάντα μὲ πόνου κάτω ἀπὸ τὸ καταθλιπτικὸ βάρος τοῦ μπαλκονιοῦ. Τὸ κουτί μὲ τὴ μπαρούτη βρισκόταν πεταγμένο στὸ ρεῖθρο.

Τὴν ἄλλη μέρα μοῦ εἶπες μὲ ὕφος ἀπελπισμένο κι' ἀποφασιστικό:

— Ἄκου, ὅταν θὰ μεγαλώσω καὶ θὰ γίνω πλούσιος, θ' ἀγοράσω αὐτὸ τὸ σπίτι καὶ θὰ τὸ κατεδαφίσω...

Λίγο καιρὸ κατόπιν ἀρρώστησα βαρεῖα, λίγο ἔλειψε νὰ πεθάνω καὶ διέκοψα ἐκεῖνο τὸ χρόνο τὰ μαθήματά μου.

Ἀπὸ τότε χωριστήκαμε, Κλαύδιε...

Τέλος σὲ ξαναεἶδα ἔπειτ' ἀπὸ τόσα χρόνια...

Καθὼς βρισκόμαστε μαζὺ, σκεφτόμουν ὅλη τὴν ὥρα,

ναί, ὅλη τὴν ὥρα, τὸ πέτρινο μπαλκόνι...

Μὰ δὲν σοῦ εἶπα τίποτε σχετικῶς...

Σὲ ρώτησα μόνου στὸ τέλος μὲ κάποια δειλία:

— Ἐχεις δικὸ σου σπίτι στὸ Παρίσι;

Κι' ἐσὺ μοῦ ἀπάντησες:

— Ὦ! ὄχι, γιὰτί;

Φαινόσουν ξαφνιασμένος. Ἦταν φανερό πὺς ἐσὺ δὲν σκεφτόσουν πειὰ τὸ πέτρινο μπαλκόνι τοῦ παρελθόντος. Ἔτσι εἶνε: θυμᾶται κανεὶς ἱστορίες τῶν ἄλλων καὶ οἱ ἴδιοι δὲν τὶς θυμοῦνται πειὰ. Εἶν' ἀλήθεια ὅμως πὺς οἱ ἄλλοι ἔχουν στὴ ζωὴ τους πολλὰς ἱστορίες κι' ἐμεῖς δὲν ξέρουμε παρὰ μιὰ μόνου. Αὐτοὶ πάλι θυμοῦνται ἄλλες.

Κι' ἐξακολούθησες:

— Ὦ! ὄχι!... Δὲν ἔχω σπίτι στὸ Παρίσι... Μοῦ φαίνεται πὺς εἶνε ἀρκετὴ μιὰ βίλλα πὺ ἔχω στὴ Ντωβίλ, γιὰτί ἐκεῖ ἀρέσει στὴ γυναῖκα μου, καὶ μὲ ἄλλη στὴν Κυανὴ Ἀκτὴ, γιὰτί ἀρέσει στὰ κορίτσια μου. Ἀρκετὸ βάρος εἶν' αὐτὲς οἱ δυὸ...

Κύτταξα πάλι τὴν γυναῖκα σου καὶ τὶς δυὸ μεγάλες σου κόρες, πὺ μοῦ τὶς εἶχες συστήσει πρὸ ὀλίγου. Δηλαδὴ τρεῖς ὡμορφες γυναῖκες, τόσο κομψές, τόσο λαμπρές, τόσο στολισμένες. Κ' ἔπειτα κύτταξα ἐσένα. Καὶ σ' ἀναγνώρισα ἐπὶ τέλους. Ξαναγύρισα ὡς ἐκ θαύματος οὐράντα χρόνια πίσω, στὴν ἐποχὴ πὺ εἶχαμε σταθῆ κ' οἱ δυὸ μπροστὰ σ'

ἕνα σπίτι τοῦ βουλευτάρτου Σαιν-Ζερμαίν...

Μὰ δὲν ἔμοιαζες πειὰ μὲ τὸ μικρὸ παιδί τοῦ παρελθόντος...

Εἶχες τὸ βλέμμα ἀνήσυχου, τὸ πρόσωπο κουρασμένο, τὴ ράχη γυρμένη κι' ἔμοιαζες περισσότερο μὲ τοὺς δυστυχημένους ἐκείνους πέτρινους ἀνθρώπους πὺ ἐξαντλοῦσαν τὶς δυνάμεις τους, ὑποβαστάζοντας ἕνα πολὺ βαρὺ μπαλκόνι...

ΑΝΤΡΕ ΜΠΙΡΑΜΠΩ

ΟΙ ΝΕΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

« ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΩΣ ... »

Ὁ κ. Γιώργος Μυλωνογιάννης, ἕνας ἀπὸ τοὺς καλυτέρους ποιητὰς τῆς νεωτέρας γενεᾶς, ἐξέδωκε πρὸ ἡμερῶν σὲ κομψὸ τόμο τὰ πρῶτα του ποιήματα μὲ τὸν τίτλο «Πρὸς τὸ Φῶς...»

Τὰ ποιήματα τοῦ κ. Μυλωνογιάννη δὲν διακρίνονται μόνου γιὰ τὴν ἀφογὴ στιχουργία τους, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν περιεχόμενό τους. Εἰλικρινῆ, χω-

ρὶς ἐπιτηδεύσεις, πηγαῖα στὴν ἐμπνευσί τους καὶ ὄχι, ὅπως συνήθως συμβαίνει μὲ τοὺς στίχους ἄλλων νέων τῆς ἡλικίας τοῦ κ. Μυλωνογιάννη, ἐπηρεασμένα ἀπὸ ξένους καὶ ἰδικούς μας ποιητὰς, προδίδουν τὴν μελλοντικὴ ἐξέλιξι τοῦ ποιητοῦ, ὁ ὁποῖος, ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τὰ γνωστὰ μέσα, θ' ἀκολουθήσῃ τοὺς σύγχρονους δρόμους τῆς τέχνης. Αὐτὸ ἄλλως τε φαίνεται καὶ ἀπὸ μερικὰ ποιήματα τῆς συλλογῆς πὺ ξεχωρίζουν πολὺ ἀπὸ τ' ἄλλα.

Στὸ τέλος τῆς συλλογῆς ὑπάρχουν καὶ μερικὲς ὠραῖες μεταφράσεις ξένων ποιημάτων, πὺ προδίδουν ὅλη τὴ δεξιοτεχνία τοῦ ποιητοῦ.

Στοὺς νέους πὺ ἀγαποῦν τὴν ποίησι συνιστοῦμε θερμότερα τὰ ποιήματα τοῦ κ. Μυλωνογιάννη.

ΕΥΘΥΜΑ ΛΟΓΙΑ

Μέσα στὸ φρενοκομεῖο ὁ νέος δόκιμος γιὰτρὸς ρωτᾶ τὸν παλιὸ συνάδελφό του πὺ τὸν γυρίζει στοὺς θαλάμους γιὰ νὰ τὸν κατατοπίσῃ:

— Αὐτὸς ἐδῶ ἀπὸ τί τρελλάθηκε;

— Ἀγαποῦσε μιὰ γυναῖκα κι' ἔπειδὴ ἐκείνη παντρεύθηκε μὲ ἄλλον, τρελλάθηκε ὁ δυστυχῆς.

— Κι' αὐτὸς ἐκεῖ ὁ ἄλλος ἀπὸ τί τρελλάθηκε;

— Αὐτὸς τρελλάθηκε γιὰτί παντρεύθηκε ἐκείνην πὺ ἀγαποῦσε ὁ ἄλλος...